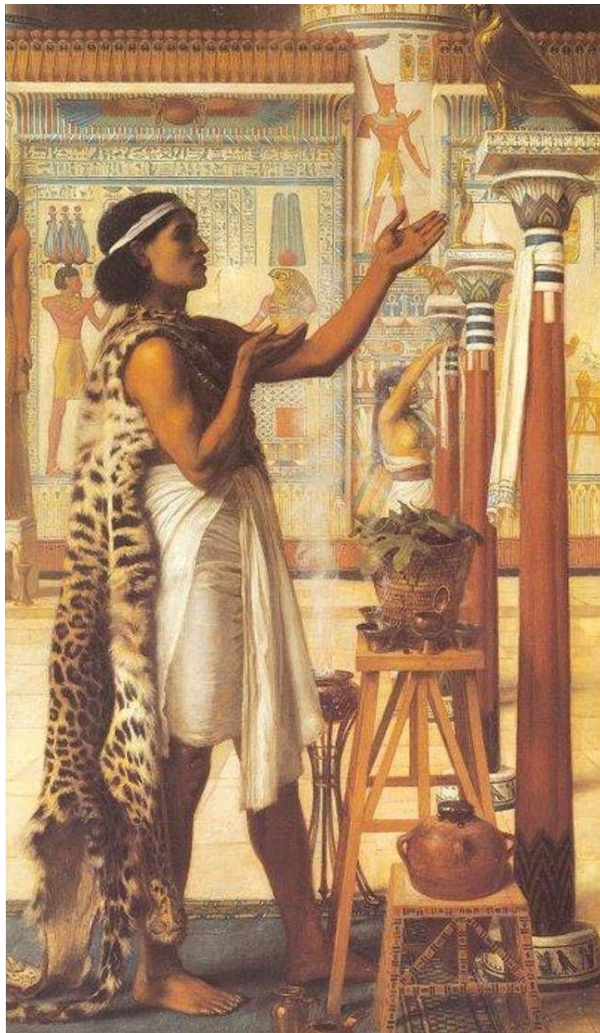

Ré/Ra - v prekl. – „Bezbrehá žiara“

-egyptský boh slnka a slnko samé; najvýraznejšie *solárne božstvo* staroveku, zobrazované v mnohých podobách; vo svojej funkcii stvoriteľa a vládcu sveta stotožňovaný súčasne so starším božstvom (*Atumom*, *Nunom*, *Chnumom*, *Ptahom*, *Amónom*), ale aj inými dôležitými solárnymi bohmi (*Hórom*, *Cheprerom*, *Atonom*), ktorých podobu potom preberal: sokol, *skarab*, *guľa* alebo plochý kotúč; ako „Pán neba“ vychádzal Ré na východe na obzor, aby na *slnečnej lodi* po prekonaní úkladov nebeského hada *Apopa* putoval po oblohe a menil svoju podobu (vychádzajúce slnko - Cheprer, slnko v zenite - Ré, zapadajúce slnko - Atun); ako vládca sveta bol Ré otcom *faraóna* a ten bol súčasne pozemskou formou Réovej existencie (na to odkazuje zobrazovanie faraóna ako Réova spolujazdca na slnečnom voze); dušou *Rea* podobne ako dušou *Osirisa* bol *bennu*; kult Réa ako boha slnka bol taký silný, že podnietil rozvoj solárnych kultov v antickom Grécku (pozri *Hélios*) a Ríme (pozri *Sol*); zánik kultu boha Ré až po víťazstve *kresťanstva*; posvätným zvieraťom Réa bol býk *Merver*; pozri *Cheprer*, *Ichneumon*, *Anupew/Anubis/Anup*, *Anat/Anta*, „*slnečné oko boha Ré*“, *Kleopatrine ihly*; *Maat*, *Nechbet*; *svätyňa Meret*; *fénix* (Becker); *bárka mŕtvych* (West); *Reovo oko*

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Re_\(bo%C5%BEstvo\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Re_(bo%C5%BEstvo))

E. Poynter: Adorovanie boha Ra (1862)

Rea - Rheia

ready-made - z angl. – „pripravený na použitie“

-technika prevzatá z *dadaizmu*, využívaná v *abstraktnom expresionizme*; založená na začleňovaní náhodne nájdených všedných objektov do výtvarného diela; ready-made spolu s *kolážou*, obrazom *Merz* zaradované pod pojem *materiálové obrazy*; protikladom k ready-made je napr. *minimal art*;

ready-made v 50. rokoch pripravilo pôdu pre techniky *objektu* (pozri *umenie objektu*), ako bola napr. *presáž*, *akumulácia* a ď.

-v súvislosti s heslom *konceptuálne umenie*: vznikalo od 60. rokov 20. st. a za najdôležitejšiu časť diela považovalo samotnú myšlienku, ideu – koncept; umelci pokladali za rovnako dôležitý ako samotné dielo aj nápad, myšlienku, diskusiu o nej, svoje poznámky a proces tvorby diela; to sa stáva pre diváka výzvou, ktorá ho núti zastaviť sa, premýšľať, s dielom komunikovať a uvažovať o ňom; konceptuálne umenie má veľmi rozmanité podoby (od používania textu, vystavovania denníkov a poznámok, fotografií, videa alebo hotových predmetov z každodenného života, prostredníctvom ktorých umelci vyjadrovali svoju ideu); konceptuálne umenie nadviazalo na francúzskeho umelca *M. Duchampa*, ktorý v prvej polovici 20. st. po prvýkrát vystavil v galérii predmety bežného použitia (sušiac na fľaše, koleso z bicykla); divákov tak trochu vyprovokoval k uvažovaniu o tom, čo umenie znamená, kde sú jeho hranice a čo všetko možno považovať za umelecké dielo; takéto predmety z každodenného života použité ako umelecké dielo sa volajú ready-mades

pozri *nová figurácia/nový realizmus*, *konceptuálne umenie*, *junk art/ umenie odpadu*, *transavantgarda*; *bricolage artistique*; *modernizmus*

https://en.wikipedia.org/wiki/Readymades_of_Marcel_Duchamp

P. Illo: Ready made (2000)

reagenčná farba - Baleka: *farba* reagujúca na svetlo alebo ktorá mení farbu alebo mizne pri *tlačí*; používa sa napr. na *podtlač bankoviek*, cenných papierov ap.; má sťažiť *padelanie*, alebo mu zabrániť

real - stará *minca španielska*, razená od pol.14.st. do 1878, kedy bola nahradená *pesetou*; pozri *mince*

real filmový - *záber* natáčaný v skutočnom prostredí a nie v štúdiu; typický pre *neorealizmus*, *novú vlnu*, *Cinema*; pozri *kinematografia*

realgar - *žltý pigment, farbivo minerálne* červenožltého tónu (preto niekedy začleňovaný medzi *červeň* v podobe *auripigmentu červeného*), prírodný siriak arseničitý; v prírode nachádza sa spoločne ako minerál so žltým *auripigmentom/kráľovskou žltou*; nízky *index lomu*, zlé krycie schopnosti, chemická reaktivita; iba historický význam; hojne používaný v *staroveku* a *stredoveku*, dnes nahrádzaný inými pigmentmi; jedovatý!

Realismo - tal. – „realizmus“ < lat. realis – „skutočný“ < gréc. res – „vec“

-talianska *neorealistická* skupina maliarov; prvý raz na *Bienále* v Benátkach 1950; cieľ: angažované, realistické zobrazenie sociálnej tematiky, pracovného prostredia, neskôršie aj lyrické námety; pevná figurálna kompozícia, výrazná platičnosť, jasná priestorovosť a farebnosť stupňovaná až k expresívnemu výrazu; (Guttuso, Mucchi, Pizzinato); tiež názov časopisu zoskupenia *Fronte nuove delle arti*

Baleka: programové heslo skupiny maliarov vystavujúcej na 25.bienále v Benátkach (1950); termín v *talianskom umení* súčasne dobovým označením talianskeho *neorealizmu*; skupinu tvorili R.Guttuso, G.Mucchi, A.Pizzinato a d’.; nadviazali na umenie protifašistického odporu a jeho tradíciu, ktorú v povojnových podmienkach ďalej rozvíjalo zoskupenie *Fronte nuovo delle arti* až do doby rozdelenia (1948) na realistickú líniu smerujúcu k neskoršiemu *neorealizmu* (Guttuso, Mucchi, Pizzinato a d’.) a na líniu smerujúcu k abstraktnej tvorbe (E.Vedova, Afro, G.Santomaso); stúpenci smeru (niektorí mali blízko ku kultúrnemu programu Komunistickej strany Talianska: Guttuso) sa usilovali o obrodu realizmu na novom vývojovom stupni talianskeho umenia a spoločnosti, ktoré v priebehu vojny smerujúcej k socialistickej orientácii Talianska (pozri *realizmus socialistický*); v ich dielach sa odrážala téma ľudových mäs; realistický názor nebol podmienený programovou doktrínou (porovnaj *realizmus socialistický*) a zaberá plnú šírku od *naratívnosti* a agitačnej naliehavosti (Guttuso) cez monumentalizáciu (Mucchi) až k lyrike (Pizzinato); v názorovej mnohotvárnosti sa odrážala nielen vnútorná príbuznosť s *renesanciou* (Masaccio, Michelangelo, Caravaggio), s realistickým videním skutočnosti (Goya, Géricault, Courbet), ale aj moderné smery (*kubizmus* a jeho premeny v 30.rokoch, *expresionizmus* a d’.); tvorba talianskeho okruhu bola rozhodujúcim vývojovým podnetom pre medzinárodný *neorealizmus*

realistické umenie - pozri *realizmus*

realistickí maliari - pozri C. L. Jessen, V. I. Surikov, H. J. Thaddeus, J. Wyeth

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Realist_painters

realistickí maliari britskí - *britskí maliari realistickí*

realistickí maliari írski - *írski maliari realistickí*

realistickí umelci - pozri H. Daumier, J. Wyeth

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Realist_artists

realistický - vychádzajúci zo *skutočnosti*, zohľadňujúci skutočnosť; pozri *realizmus 1*; *japonské umenie 6*

realita/skutočnosť - *hmotný svet* ako taký vo všetkých svojich formách a prejavoch, zdroj našich pocitov, pojmov a poznatkov; existuje nezávisle na ľudskom vedomí a je voči nemu prvotná; vzhľadom k individuu je realitou všetko, čo existuje mimo jeho vedomie a odráža sa v ňom; pozri *obsah*; *ideál*; tzv. *ideálna krajina*; *ikona*; *iluzionizmus*; *mimesis*; *imaginácia*, *imaginárny*; *impresionizmus*; *realizmus*, *insitné umenie*, *kubizmus*, *kinetické umenie/kinetizmus*

reality show -

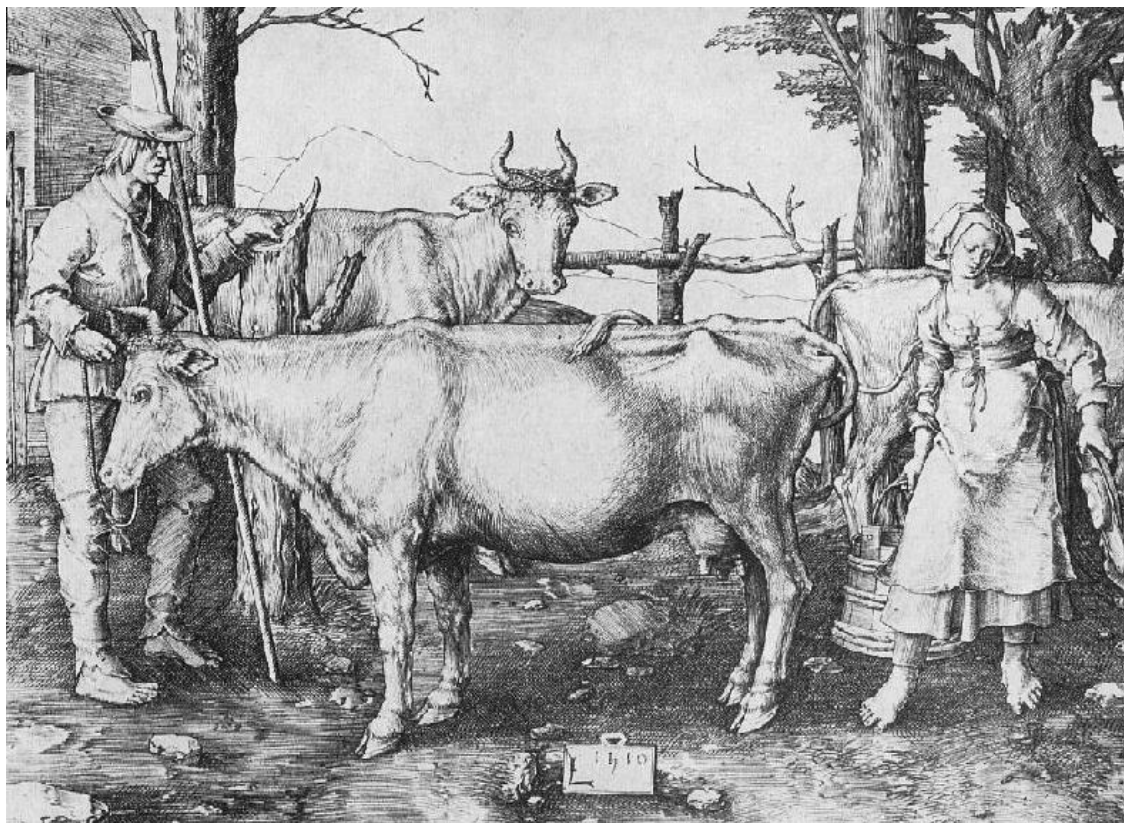
V. Rónaiová: Reality show (2003)

realizmus/realistické umenie - 1. metóda umeleckého zobrazovania, vychádzajúca z pravdivého zobrazovania *skutočnosti*, odhaľovania jej typických a zákonitých črt prostredníctvom individuálneho zobrazovania; prítomná vo všetkých umeleckých druhoch a po celé dejiny umeleckej tvorby; realizmus ako umelecká metóda neprávom zamieňaný za *naturalizmus*; líši sa však od neho nielen menšou blízkosťou diela a zobrazovanej reality, ale najmä iným zorným a hodnotovým uhlom; v realizme je prvok prírody a prírodnosti iba súčasťou obecnej *skutočnosti*, zatiaľ čo pre naturalizmus má príroda kľúčový význam; pozri *karikatúra*, *mimesis*; *realizmus umelecký*; *Donatello*, *J. B. Chardin*

2. umenie až do poslednej štvrtiny 19. st. (1830-90), mladší súčasník *klasicizmu* a *romantizmu*, (názov v 50. rokoch 19. st. vo Francúzsku, autorom Courbet); snaha o zachytenie videného a hmatateľného sveta, často záujem o sociálnu tematiku (pozri *realizmus kritický*); realizmus zameraný výhradne na maliarstvo a plastiku (*G. Courbet*, *C. Corot*, *Daumier*, *J.-F. Millet*, *K. Purkyně*, *Barbizonci*, *F. Mociak*, *M. Medvecká*, *D. Skutecký*); doplní ďalej z hesla *realizmus umelecký*

pozri *plenérizmus*, *Barbizonská škola*, *naturalizmus*, *biedermeier*, *kritický realizmus*, *Peredvižnici*, *impresionizmus* (*aktualisti*), *nová predmetnosť*, *neorealizmus*, *Realismo*, *nová vecnosť*/magický realizmus, *nová figurácia* /*nový realizmus*, *fantastický realizmus*, *pop-art*, *fotografický realizmus*, *hyperrealizmus*, *žánrové umenie*, *zátišie*

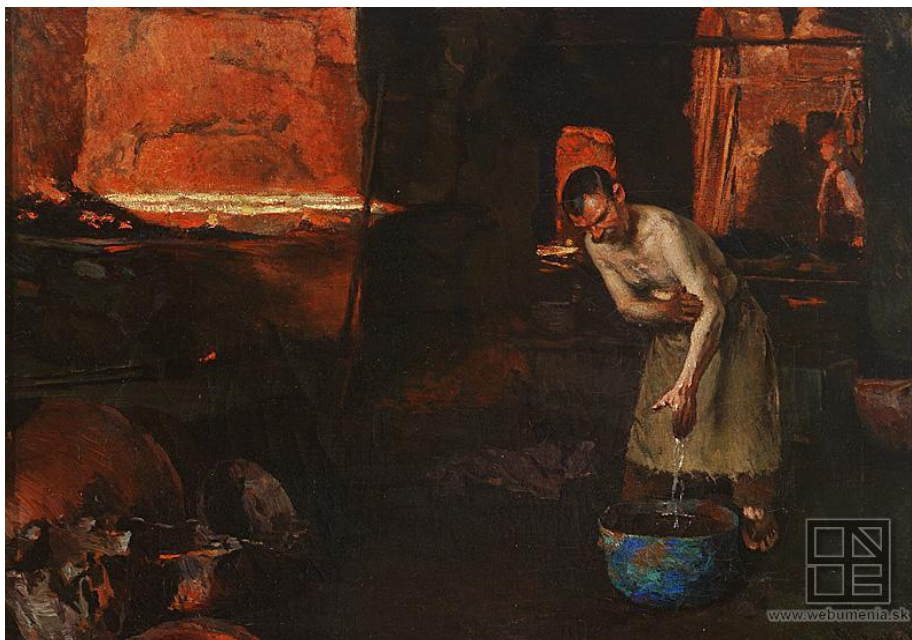
[http://it.wikipedia.org/wiki/Realismo_\(arte\)](http://it.wikipedia.org/wiki/Realismo_(arte))

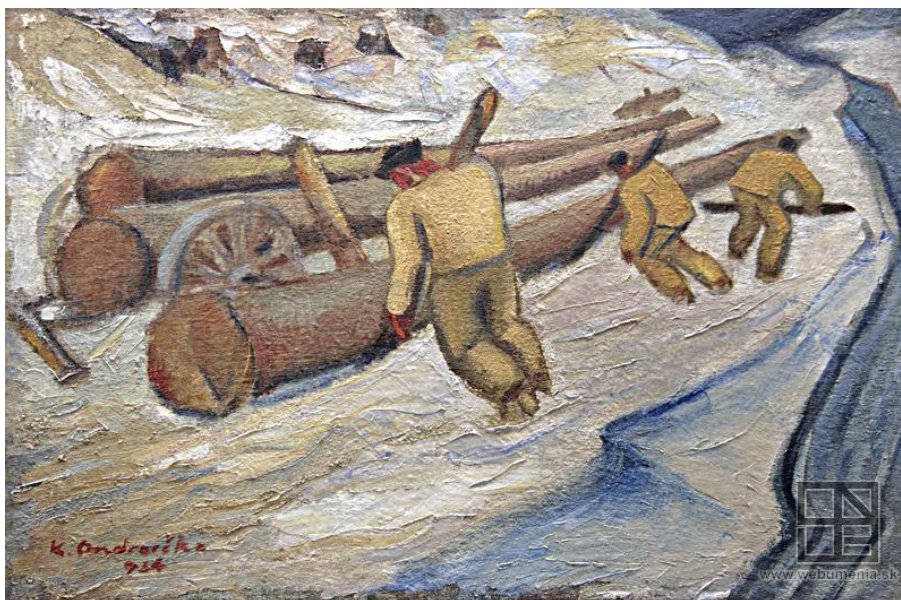
L. van Leyden: Dojička (1510)

W. Turner: Frosty Morning

D. Skutecký: Po práci

K. Ondreička: Zvážanie dreva

realizmus fantastický - *fantastický realizmus*

realizmus fotografický - *fotografický realizmus*

realizmus konštruktívny - *konštruktívny realizmus*

realizmus kritický - 1. filozofický smer z konca 19. st.

2. výtvarný smer predstavovaný *realizmom* 19. st. so sociálnym zameraním: *sociálne umenie*; v užšom význame nemecký umelecký smer z 60. rokov 19. st., usilujúci sa o vyjadrenie spoločenských pomerov realistickou formou alebo provokujúcou nadsádzkou (tieto postoje prevzalo *sociálne umenie* 19.-20. st.); porovnaj *naturalizmus*; pozri *skupina Peredvižnici*, *neorealizmus*, *nová vecnosť*, *žánrové umenie*; *ashan schol*; *chudoba*

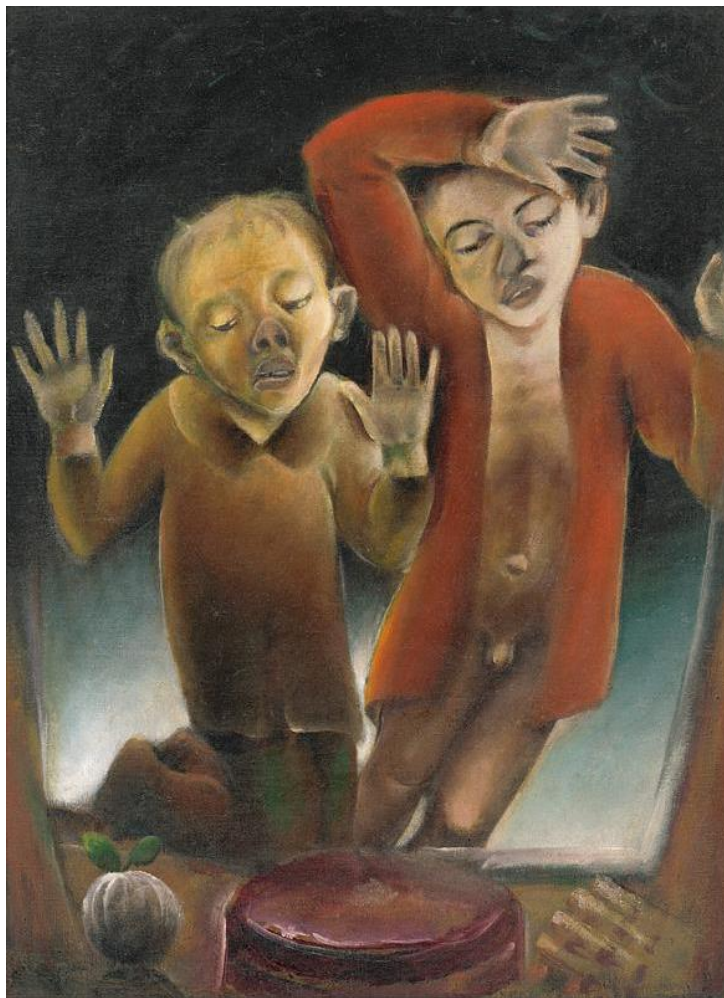
V. G. Perov: Trojka (1868)

K. B. Wenig: Pestúnka prišla navštíviť svojho vlastného chorého syna (1886)

V. Vela: Obete práce (detail, štika, 1882)

M. Martin: Deti pred výkladom (1924)

F. Hložník: Bez domova

realizmus kubistický - *kubistický realizmus*
realizmus magický - *magický realizmus*
realizmus meštiansky - *meštiansky realizmus*
realizmus monumentálny - *monumentálny realizmus*
realizmus nový - *nový realizmus*
realizmus socialistický - *socialistický realizmus*
realizmus sociálny - *sociálny realizmus*

realizmus umelecký - Baleka: vo *výtvarnom umení* názor, ktorý zachováva konkrétnosť zobrazenia, individuálnosť a jedinečnosť skutočnosti tak, ako ju sprostredkováva predovšetkým zraková skúsenosť; v umení presadzuje od praveku po súčasnosť (dobové obmeny podmienené vývojovými zmenami); dopln z hesla *realizmus* v užšom historickom význame je termín realizmus vývojovo najzávažnejším umeleckým smerom európskeho umenia približne medzi 1830 až 1890; názov smeru použil prvý raz francúzsky kritik Champfleury v súvislosti s Courbetovou tvorbou (Courbet, kľúčová osobnosť a teoretik realizmu); jeho výstavy pomenoval *Le Réalisme* (1855, 1867); Courbetove obrazy odmietnuté *Salonom* tvoria programový počiatok realizmu ako umeleckého smeru 2.pol.19.st.; výtvarný názor realizmu tohto obdobia má obdobný realistický vzťah ku skutočnosti a jej zobrazovaniu, vykazuje častú tvaroslovnú zhoda a príbuznosť, *ikonografiu*, kompozičné zásady, hodnotiace meradlá, postavenie a funkciu v spoločnosti a ď.; odmietal idealizáciu *klasicizmu*, únik niektorých *romantických* prúdov do minulosti alebo vzdialených miest; bol celkom zameraný na vecnú a spoločenskú skutočnosť (sprostredkovanú zrakom), bez poetizácie, idealizácie nie však bez pretvárania; realistické obrazy boli preto dobovou kritikou nazývané školou škaredosti; realizmus tohto obdobia bol pripravený najmä *romantizmom*; vývojový význam realizmu bol v jeho zameraní na skutočný život v meste a na dedine, otvorenosť tém (práca proletára, sociálne samovraždy, dedinská drina); tieto témy, ktoré realizmus priniesol, boli neprijateľné ešte pre romantizmus (preň typické pocity výlučnosti: jedinca, utrpenia); zameranie na dobový život priviedlo spisovateľa E. Zolu (v súvislosti s parížskym *Salónom* 1868) k označeniu mladých realistických maliarov ako *aktualistov* (*Les actualistes*); zameraním na časovosť všedného dňa porušil realizmus doterajšiu *historickú maľbu*; v jeho poňatí išlo o maľbu práve prebiehajúcich udalostí, ktoré sa menia v minulosť; sústredenie na časovosť viedlo v dôsledkoch ešte ďalej, k zobrazeniu priebehu jedného okamihu, v ktorom začiatok, stred a koniec takmer splývajú: výstrel (Manet: „Poprava cisára Maxmiliána“), ďalej pohyb prebiehajúci v zlomku času (Degas: „Tanečnice“) alebo podoba motívu v určitom ročnom alebo dennom čase (Corot, opakovaná maľba mostu v Nantes); výtvarné a filozofické otázky, ktoré v tejto súvislosti realizmus prinášal, riešil neskôršie programovo *impresionizmus*

témy realistických diel:

-mesto; životné prostredie meštiakov (divadlá, reštaurácie, ulice, záhrady, byt) a proletárov a spoločenských vydedencov (žobráci, prostitútky, nevestince, periféria, nábrežie); Courbet: „Štrkári“; V.Vela: „Obet' roboty“

-politické motívy; J.L.Meissonier: „Barikáda“; H.Daumier: „Na barikáde roku 1848“

-vojna; E.Manet: „Občianska vojna“

-vraždy kriminálne a politické; civilné poňatie obetí ako antihrdinov (porovnaj rozdielne *klasicistické* poňatie J.L.David: Smrť Marata); H.Daumier: Rue Transnonain

-smrť, samovraždy; Manet: „Samovražda“

-fauna; Courbet: „Pstruh“

-rodinný život (v meste aj prírode); Manet: „Raňajky v trávě“

-prostitúcia; Manet: „Olympia“; Courbet: „Slečny na brehu Seiny“

-zátišia

-príroda; motívy nadviazali na podnety anglických romantikov a na J.Constablea (pozri *intimizmus*) ad.; rozvíjali ich maliari *barbizonskej školy*: T.Rousseau, C.Corot, A.L.Barye; ďalej F.Millet, Courbet; k realizmu patrili aj sochári: F.Rude (spojenie realizmu s klasicistickými a romantickými dozvukmi): „Odchod dobrovoľníkov“ (neskoršie nazvaný „Maseillaisa“); J.B.Carpeaux: „Tanec“; A.Préault, J.du Seigneur; realisti, ktorí sa programovo vzdávali normatívnych zásad (typických pre klasicizmus) stavali do popredia nezaťaženosť zraku, t.j. priame a bezprostredné videnie, nezávislé na umeleckých vzoroch (to už nachádzame v romantickej tvorbe J.Constablea: štúdie mrakov)

pozri *holandský intimizmus*, J. B. Chardin

A. P. van de Venne: Haagský slepý muž hrá na flautu a roľnícka žena hrá na nineru (grisaille, 17.st.)

Real Monasterio de San Lorenzo del Escorial - Escorial

reanimácia - lat. re – „späť“; anima – „duša“

-v *pamiatkovej starostlivosti*: súbor opatrení na prinavrátenie pamiatke jej pôvodných funkcií (čiastočne sa prekrýva s pojmom *rehabilitácia* ?); pozri *obnova pamiatok*, *preventívna ochranná metóda*

Baleka: znovu oživenie pamiatky jej obnovou, regeneráciou, smerujúcou k novému úžitkovému a kultúrnemu začleneniu do spoločenského života; termín blízky *regenerácii pamiatky*

rebab - rabáb

Rebay Hilla von - (†1967); www: pruská barónka, abstraktná maliarka začiatku 20.st.; po emigrácii do Spojených štátov v roku 1927, pomáhala Solomonovi R. Guggenheimovi zbierať umenie, ktoré tvorí základ Solomon R. Guggenheim Foundation; pre výber z diela Franka Lloyd Wrighta navrhla nové múzeum, ktoré sa stalo modernistickou ikonou *New Yorku*; jej abstraktné práce a moderný štýl, ako sú koláže a biomorfne lineárne olejomalby získali veľké uznanie; Rebay je uvádzaná ako kľúčová osobnosť pri oboznamovaní americkej verejnosti s avantgardným umením; pozri *abstraktné umenie*

www: Solomon R. Guggenheim Foundation je nezisková organizácia, ktorú sponzormi bol Solomon R. Guggenheim (1861-1949) a nemecká umelkyňa Hilla von Rebay (1890-1967); nadácia založená v roku 1937 so sídlom New York City

http://en.wikipedia.org/wiki/Hilla_von_Rebay
http://nl.wikipedia.org/wiki/Hilla_von_Rebay

H. von Rebay:

Rebeka - matka starozákonného patriarchu *Jákoba/Jakuba*, manželka *Izáka*, dcéra *Lábana* a matka *Ezaua* a *Jákoba*; pozri *biblia*

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:GNZ.G_1081

https://www.google.sk/search?q=eliezer+and+rebecca&espv=2&biw=1852&bih=995&tbn=isch&imgil=K-xHptJ93BljLM%253A%253Bc5GfW0UE-mtSpM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.womeninthebible.net%25252Fpaintings_rebecca_isaac.htm&source=iu&pf=m&fir=K-xHptJ93BljLM%253A%252Cc5GfW0UE-mtSpM%252C_&usg=__kbmPn6tWVrLW-QNGXyuuTJExl4M%3D&ved=0CCgQyjc&ei=3iGXVieSNMWvygOKq4GwCg#facrc=_&imgdii=_&imgrc=K-xHptJ93BljLM%253A%3Bc5GfW0UE-mtSpM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.womeninthebible.net%252FGiambattista_Pittoni_Eliezer_et_Rebecca_18th_century.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.womeninthebible.net%252Fpaintings_rebecca_isaac.htm%3B595%3B422

https://www.google.sk/search?q=Gustave+Dor%C3%A9:+The+meeting+of+Isaac+and+Rebekah&espv=2&biw=1852&bih=995&tbn=isch&imgil=35uc0z70S-A3XM%253A%253BpsjTkdSCQq7idM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.ebay.com%25252Fitm%25252Fthe-meeting-of-isaac-and-rebekah-gustave-dore-antique-bible-print-c1885-%25252F181261712457&source=iu&pf=m&fir=35uc0z70S-A3XM%253A%252CpsjTkdSCQq7idM%252C_&usg=__f5wvdazXKyqicTX2fXUzcanbGvA%3D&ved=0CDEQyjc&ei=ViaXVMFy085ogIWBqAk#facrc=_&imgdii=_&imgrc=wiFlobwg5l38M%253A%3BS_KZcxYfiAlNIM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.creationism.org%252Fimages%252FDoreBibleIllus%252FaGen2465Dore_TheMeetingOfIsaacAndRebekahL.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.creationism.org%252Fimages%252FDoreBibleIllus%252F%3B1596%3B2172ň

Sluhovia Abraháma stretávajú Rebeku pri studni (iluminácia z Biblie Václava IV., 1389)

P. Veronese: Rebeka pri studni (1580-1585)

J. Saenredam podľa K. van Mandera I : Rebeka a Elíezer pri studni (rytina, 16.st.)

F. Francken II: Rebeka a Elíezer (17.st.)

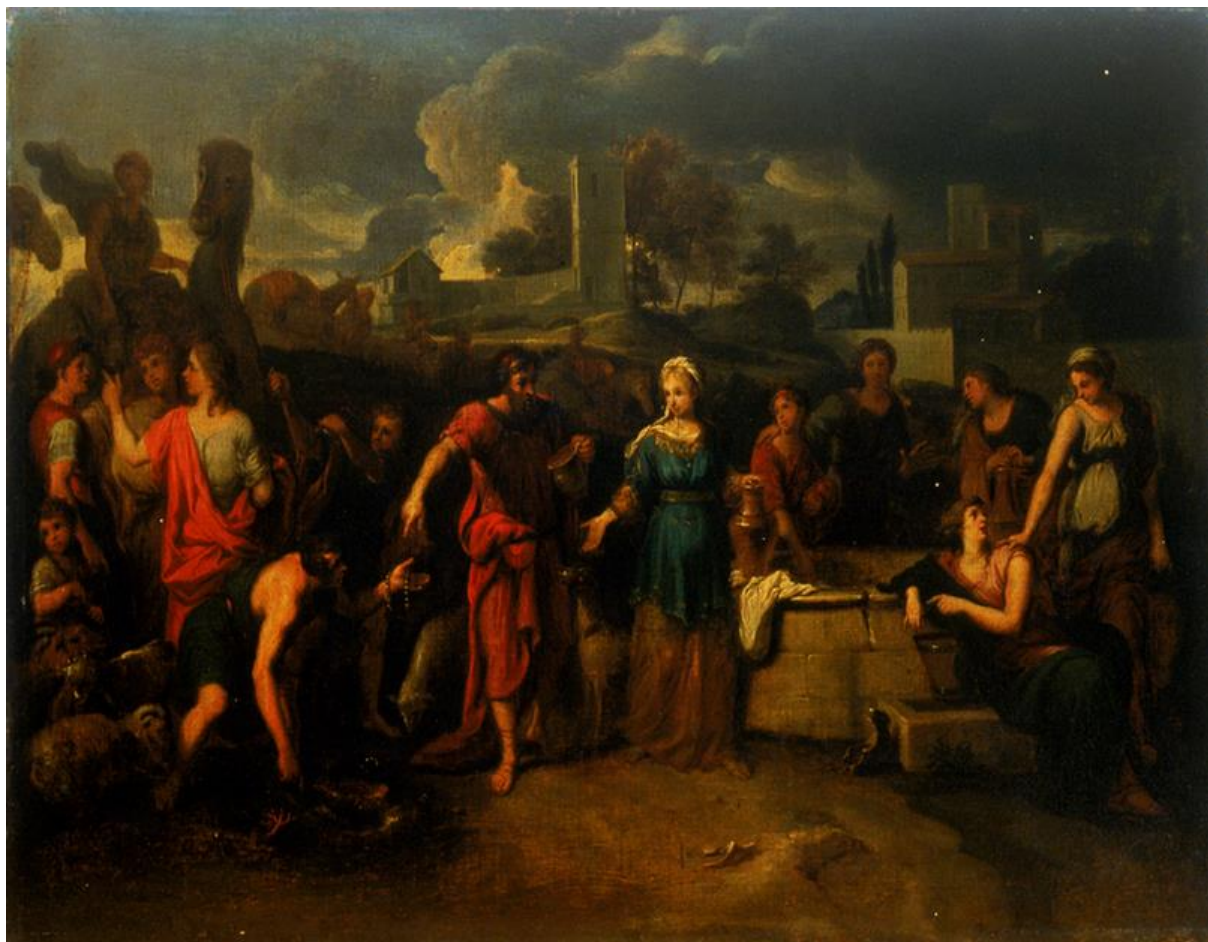
A. Vaccaro: Stretnutie Izáka a Rebeky (17.st.)

L. Giordano: Odchod Rebeky do Kány (17.st.)

G. van den Eeckhout: Rebeka a Eliezer pri studni (1661)

N. P. Loir: Rebeka pri studni (17.st.)

A. Coypel: Elízer a Rebeka (1701)

B. West: Izákov sluha priväzuje náramok na Rebekinu ruku (1775)

G. Doré: Elízer a Rebeka (drevoryt, 1866)

G. Doré: Stretnutie Izáka a Rebeky (drevoryt, 1866)

Rebel Art Centre - Dempseyováv súvislosti s heslom *vorticizmus*: hnutie založené anglickým spisovateľom a maliarom Wyndhamom Lewisom po roztržke s Rogerom Freyom, v ktorého firma Omega patrila do hnutia *Arts and Crafts*; Rebel Art Centre bolo založené 1914 a nesúhlasilo s Freyovou *postimpresionistickou* estetikou a princípmi hnutia *Arts and Crafts*; do hnutia Rebel Art Centre patrili Frederick Etchells, Edward Wadsworth, Cuthbert Hamilton, Jessica Dismorová, Helen Saudersová, Laurence Atkinson, William Roberts a francúzsky sochár a maliar Henri Gaudier-Brzeska; s hnutím sympatizovali David Bomberg, Jacob Kramer, britský futurista Christopher Newinson, fotograf Alvin Langdon Coburn, americko-britský sochár Jacob Epstein

rebrík - pozri *Pribíjanie na kríž*

(4,1. Sedmopečatná kniha). **Ján stúpa do otvorenej nebeskej brány** (Apokalypsa 'Queen Mary, 14.st.)

rebrík Jákobov - Jákobov rebrík

rebrík Jánov/rebrík z raja/rebrík božskej Ascent - lat. climax Paradiso; typ ikony zobrazujúcej výstup mníchov do neba k Bohu po rebríku počas ktorého diabli sťahujú hriešnikov dolu hákmi a zostreľujú lukmi; porovnaj *Jákobov rebrík*

[http://en.wikipedia.org/wiki/Ladder_of_Divine_Ascent_\(icon\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Ladder_of_Divine_Ascent_(icon))

rebrík sv. Perpetuy - pozri *Perpetua a Felicitas*

rebro - pozri *rebro klenbové*

rebro čelné - čelné rebro

tzv. **rebro duté, kútové** - v súvislosti s heslom *klenba kláštorová*: tvorená kolmým prienikom dvoch alebo viac *klenieb valených*; z nich sa ponechajú iba vnútorné časti; v miestach prieniku valených klenieb vzniknú hrany (tzv. duté, kútové rebrá), ktoré sa zbiehajú vo vrchole klenby

rebro hlavné - rebro 1.stupňa: priečne a vrcholové rebro klenby, vedúce zo *svorníka hlavného* naprieč a pozdĺž klenbou; porovnaj *rebro krížové*

rebro hranolové - rebro neskororománskej *klenby* s pravouhlým alebo skoseným profilom

rebro klenbové - vo francúzštine nazývané tiež *ogiva*; *architektonický článok* - stavby *skeletovej*, užívaný od 12.st. v *krížovej klenbe*; rebro rôzne profilované kamenné, neskoršie aj *terakotové* alebo drevené; v neskoršej *gotike* rebro sleduje krivky (rebro krúžené), čiastočne zavesené v priestore (rebro visuté), rebro dekoratívne bez tektonickej funkcie; v novodobej architektúre rebro nosným prvkom železobetónových stropov; v gotike pozri: *čelné rebro*, *čelný oblúk*, *čelný múr*; *oporný systém vnútorný*

rebro krížové - rebro 1.stupňa vedúce z hlavného *svorníka* diagonálne k rohu *klenbového polia*

rebro kútové duté - Dudák v súvislosti s heslom *klenba korytová/klenba rovová*: tvorená klenbou valenou, ktorá je v čelách klenby uzatvorená časťami rovnako vysokej valenej klenby (tzv. bočnicami); je to uzatvorená klenba, musí byť podopretá po celom obvode; tvarom sa ponáša na klenbu kláštornú, ale jej kútové rebrá sa nezbiehajú v jednom, ale v dvoch bodoch

rebro liernové - *lierna*; ozdobné rebro 3.stupňa; nedotýka sa rohov *klenbových polí*

rebro přízední - český termín pre *rebro*, ktoré prilieha ku *klenbovému pasu*, resp. k deliacej *arkáde*, alebo ako *rebro čelné* sleduje *oblúk čelný*

rebro tierceronové - *tierceron*; rebro 2.stupňa; *rebro vedľajšie*, ktoré vedie z rohu *klenbového polia* k *rebru hlavnému* (pričnemu alebo vrcholovému), ale nedotýka sa hlavného svorníku; pozri *svorník hlavný*, *svorník vedľajší*

rebro vedľajšie - rebro nedotýkajúce sa hlavného *svorníku*: *tierceron*, *lierna*

rebrová klenba - *klenba rebrová*

rebrová kostra - Dudák v súvislosti s heslom *klenba rebrová*: rebrový systém tohto typu klenby vytvoril vysoko nosný *skelet* a tým dosiahol podstatné odľahčenie, prípadne redukciu muriva; do pripravenej rebrovej kostry (skeletu) sú zaklenuté pomerne tenké *prsia klenby*

rébus - pozri *erb hovoriaci*; *hádanka*

recenzia - z lat. recensere – „prezerať“

Baleka: v umelecko-výtvarnej literatúre druh umeleckej kritiky (pozri *kritika výtvarného umenia*), ktorý je pohotovou kritickou odozvou na dielo zverejnené výstavou (pozri *výstavníctvo*); prináša zvyčajne základné údaje o *autorovi* a jeho práci, obracia pozornosť na jednotlivosti aj celok a na vzťahy umelecké a spoločenské; dôležitým rysom recenzie je kritický súd, prvý po zverejnení diela; recenzia býva často rozvedená do kritiky alebo kritickej štúdie, zvyčajne rozsiahlejšej a s dôkladnejším rozborom; recenziou označujeme kritiku výstavy; pre kritiku kníh (*monografie*, *pamäti*, denníky) sa prevažne používa termín *referát*; v súčasnosti sa presadzuje delenie, ktoré nevzťahuje recenziu k výstave a referát ku knihe; referát (výstavy, knihy) pokladá iba za informáciu, správu, ktorá zoznamuje s uverejneným dielom, jeho náplňou a obsahom, ale nerozoberá ho ani ho nehodnotí; za hodnotiacu kritiku je považovaná recenzia

receptár - pozri *Secreet-Boeck*

reconquista - znovudobytie územia *Pyrenejského polostrova*, podmaneného v 8.st. *moslimskými* Arabmi (pozri *Mauri*, *Almohádovci*, *Almorávidovci*); vrchol reconquisty v 11.-13.st. za podpory cirkvi (rytierskych *rádov*; napr. calatravského rádu) a západoeurópskych, najmä francúzskych feudálov; pozri *maurský štýl*, *Sefardovia*, *mudéjarovia*, *mozarabské umenie*, *mudéjarský štýl*, *islamské umenie*; *Katalánia*; *Alhambra*, *mercedariovia*; *križová výprava*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Reconquista>

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BA%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Reconquista>

<http://es.wikipedia.org/wiki/Reconquista>

reč, rečník, rečnícke schopnosti - www v súvislosti s heslom Vianoce: na Štedrý večer sa mal každý najesť dosýta; svedčí o tom aj frazeologické prirovnanie „najedol sa ako sedliak na Vianoce“; odísť od stola so žalúdkom nasýteným iba naoko značilo vystaviť rodinu nebezpečenstvu, že bude planý rok; vianočné jedlá požívali osobitnú úctu; zo štedrovečerného stola sa nemohlo nič vyhodiť, odkladali sa aj odrobinky, ktoré vraj pomáhali, keď ochorel dobytok; myslelo sa aj na statok v maštaliach a chlievoch; v tento deň mu patril lepší pokrm; zvieratá zas na oplátku „rozprávali ľudskou rečou“; kto mal trpezlivosť a ostal okolo polnoci v maštali, mohol sa vraj všeličo dozvedieť

pozri *Kartágo*; *slávik* (Biedermann); *jaspis*; *Lara*; *Ján Zlatoústý*; *kazateľ*; *hlas*; *Teiresiás*

Reč na hore - Kázeň na hore

reč zvierat - v súvislosti s heslom *Velinas*: litovský boh Velinas pomáha chudobným a dobrým ľuďom tak, že kradne iným, podvádza švindlerov, prináša nadprirodzené dary, dokončuje ťažkú prácu a v okamihu vyrieši potvorské ťažkosti; miestami sa objavuje ako *ohnivý had* či *hadí kráľ*; ten, kto získa jeho korunu, sa stane *jasnozrivým* a vševedúcim, zbadá skryté *poklady* a porozumie reči zvierat; litovský *Aitvaras*, Velinasov *démonický* príbuzný, sa objavuje v podobe lietajúceho *ohnivého hada*, čiernej vrany, čiernej mačky alebo zrna zvracajúceho *kohúta* na dvore

redan - a) špicaté výstupky tvoriace hradbový múr; najmä v staroveku v *Mezopotámii*, v *Džóserovom* okrsku (pozri *pyramída*); pozri *hradba*

b) vo *fortifikácii* 17.st. špicatá línia *opevnenia*, tvorená dvoma ramenami v uhle 60°

redesign - *redizajn*

redingot - z angl. riding-coat – „jazdecký kabát“

-teplý pánsky *plášť* z čias *Direktória*, prevzatý od Angličanov ako vrchný odev; výrazné klopy, priliehavý do pásu, zadný diel rozdelený dlhým rázporkom, umožňujúcim pohodlnú jazdu na koni; v súčasnosti stále pánskym, niekedy aj dámskym vrchným odevom; pozri *móda*; *à la polonaise*

redefinovanie -

<http://arsfea.wordpress.com/category/vytvarne-techniky/>

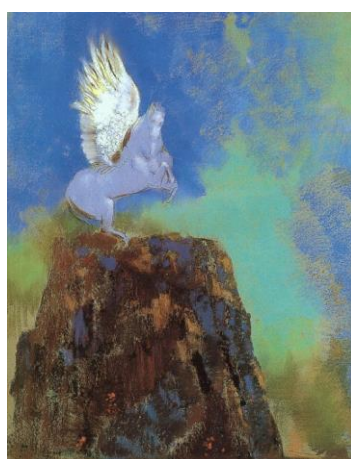
redizajn - *design*, kedy sa predmetu dá nový tvar bez toho, aby sa podstatne zmenil jeho mechanizmus, aby sa zvýšila predajnosť; jeho cieľom je kreativita, vytváranie novej kvality života, priateľský postoj k životnému prostrediu; pozri *styling*; *Alchymia studio*

red lead - *mínium*, *suřík*; červené farbivo; pozri *červeň*

Redon Odilon -

O. Redon: Oannes-Adap (1908)

O. Redon: Pandora

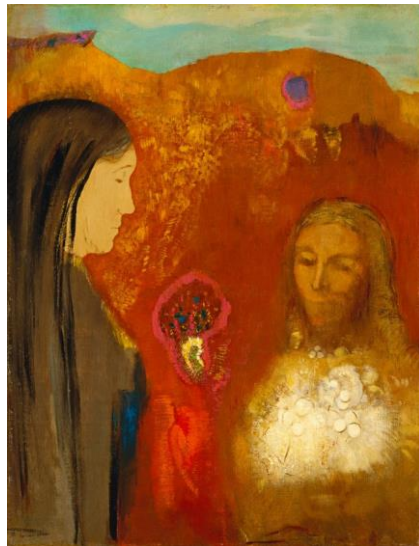
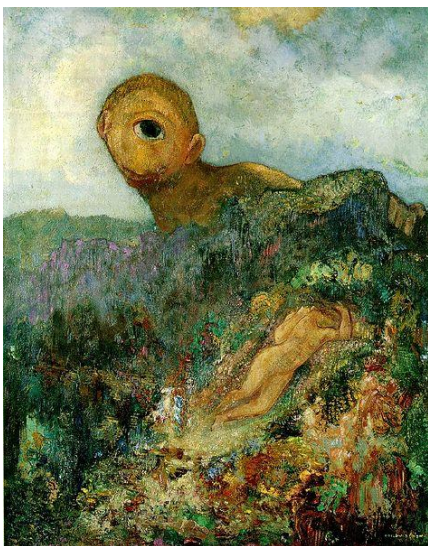
O. Redon: Roger a Angelika

O. Redon: Pegas

O. Redon: Ofélia

O. Redon: Žena s kyticou kvetov

O. Redon: Kyklop (1914)

O. Redon: Kristus a Samaritánka (1895)

redukcia - z lat. re – „späť“; ducere – „viest“

-v maliarstve: výsledok *miešania farieb s bielobou*

Baleka: tiež *zmenšenina*, *kópia* výtvarného *diela*, obrazu, sochy, kresby, ale aj architektúry v zmenšenom merítke, prípadne ešte aj v inom materiáli, ako je prevedený *originál*

reduit - malý pevnostný, väčšinou poschodový hrádok vo vnútri vonkajšej hradby, určený na krajnú obranu (podobne *kavalír retrachement*); nachádza sa medzi *ravelinom* a *kaponierou* vybavený delami, strelivom a potravínami; pozri *bastión*, *opevnenie*, *envelopa*, *hrad*

reduta - 1.pôvodne predsunutá samostatná *hradba* a val rôzneho pôdorysu, s priekopou; súčasť barokového *opevnenia*

2.budova s tanečnou sálou; pozri *architektúra*

3.*maškarný ples*

Regina coeli - lat. *Kráľovná nebies*; titul Márie; pozri *Korunovácia Panny Márie*